

Budapest, 1876.

18. szám.

Május 4.

Megjelenik minden **csütörtökön**. — **Előfizetési ár**: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — **Hirdetések ára**: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a **Szent-István-Társulat** igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőséghez (Lövész-utca 11. sz.) kérjük küldeni.

„A rossz asszony.“

A »rossz asszony«-nál rosszabb valamit alighat magának az emberi képzelet. — A »sok rossz asszony« természetesen még rosszabb; és ennek társadalmunk — fájdalom! — bővíben van; mert minden osztályában, minden rétegében találkozol Évának akár hány el- és megtévedt utódjával. — De talán sehol sem oly kártékony e species, mint a középosztályban, hol a nőt számtalan kötelességek terhelik, melyeknek ha teljes odaadással, önfeláldozó kitartással meg nem felel, csak zavart, bajt, romlást idéz elő.

Minálunk divatos dolog, hogy valahányszor asszonyaink könnyüvértésége szóba kerül, rögtön Franciaország társadalmi viszonyaira hivatkozunk, hogy az összehasonlításban megtaláljuk a hazai léhaságok számára a mentséget, hogy ne mondjam, igazolást. — Pedig hej, beh hibásan hiszszük mi azt, hogy mindaz, mit német irkászok Franciaország társadalmi frivolitásáról, léhaságáról összevissza füllenének, szóról-szóra igaz.

Ezek a pennahősök, ha Párisban megfordulnak, irnak mindjárt az egész francia nemzetről, pedig még a párisi francziát sem ismerik jól, mert amint beteszik lábukat a világvárosba, első gondjuk arról kérdezősködni, hol a »Mabille«, hol a »Bullier«, hol a »Valentino« sat. mind oly helyek, hol élelmes, de többnyire nem francia vállalkozók frivol mulatóságokat rendeznek a Párisba csődült idegenek számára. — Az itt szerzett tapasztalatok nyomán ítéljük el aztán az egész francia társadalmat, hazudván akkorát, amekkorának kellő jellemzésére nem ismer a kárhoztatás elég erős kifejezést.

Ezen forrás tükrében szemlélgetvén a francia társadalom képét, természetes dolog, hogy sokan azt hiszik, hogy szoliditás tekintetében csakugyan jóval

tulszárnyaljuk a francziákat. Pedig dehogy szárnyaljuk, dehogy szárnyaljuk. Sőt ellenkezőleg; meg sem közelítjük őket, ami a realis, solid gondolkozást, takarékossgot, szorgalmat és munkásságot illeti.

A francia nő például koronája a családayának. Ő a család védő szelleme, legkitartóbb munkereje, takarékossgban, törhetlen erélyben, jóságban, szelidségben és egyszerűségben vezetője, mintaképe.

Bámulatra geszjesztő, hogy a francia nő milyen óriási munkát megbir, mit mindent végez a házban, a ház körül; s mindazon foglalkozásban, melyből a család élete fentartását nyeri.

Oly üzlethez például, melyet Franciaországban egy házaspár képes egymaga rendben és virágzásban tartani, minálunk kellene legalább is egy külön könyvvezető, hat segéd, pár üzlet-szolga s a léhaság demona tudja, még mi minden.

És akinek minálunk ekkora üzlete van, annak a felesége persze mindjárt kanapén lustálkodó nagy dáma, körülvéve mindazon méltósági és kényelmi felszerelésekkel, melyek a kanapézással járnak.

Szakácsné, szobaleány, szolgáló nélkül egy ilyen nagyságos fűszerkereskedőné el sem bírja az élethez elkerülhetlenül szükséges lélegzés fárasztó nehézségeit.

Ha nem öltözhetik selyembe, bársonyba, csipkébe, és pedig a legujabb divat szerént ki- és elszabott ruhákká alakítva; ha a nyári idény alatt nem költözhetik a Zugligetbe, a Normafa tövébe, vagy a Kakukhegy tetejére, ha télen át nem járhat minden áldott este színházba, bálba, hangversenybe, ha nem fityeghet egész délután a corsón, vagy télen a városligeti kocsolyapályán; ha házába nem járhatnak tuezatszámra ki-s be a »kurmacherek« s nem töltheti torkig őket aszuborral s mindig fris datolyával; — ha mindezt kedve kénye és szeszélye szerént nem cselekedheti a nagyságos fűszerkereskedőné vagy pánthikaárusné; oh

akkor rögtön a guta környékezi, szivetáját szelek bolygatják, s az ájuldozásból ki sem jő.

Nem gondol háztájjára, nem gondol gyermekeire; csak czifrátkodik, kaczerkodik s drága ruhájával az utca kövezetén keféli szét a felfecskendezett járdák pocsolyáit.

A szegény férj azalatt maga sem ér sokkal többet az üzletben, hol rettenetesen uraskodik, enged mindent mások által végezni, s csak az év végén csodálkozik el némileg hivatási komolysággal, ha a bilanz felbillenőben, s a speczeri-elegancia veszendőben van.

A rossz asszony férjét is léhává teszi, kivált ha ez nem bir annyi lelkierővel, hogy női könyeknek és a női furfang fogásainak ellent tudjon állni. A gyöngye férj valóságos majma lesz feleségének, kinek bűnös léhaságát érdekes kényeskedésnek tekinti, állásával össze nem férő czifrátkodását, mulatozásait, passióit a kor fejlettebb műveltségi igényeinek tulajdonítja; és szaladva a rossz asszony drága uszálya mögött, ha ugyan adnak kis helyet neki a kurmacherek, addig járja a bolondját, míg végre kényszerülve van a csőd keserű mandulájába bele harapni.

A »rossz asszony« nem lehet »jó anya« sem, mert gonosz léha szellemének befolyásától gyermeke fogékony lelkét mi sem óvhatja meg. — Egy »rossz asszonynak« mételyező befolyását nemzedékről-nemzedékre megérzik a családok.

Ha a mai társadalom tagadhatlan léha jellegének kútforrását keressük, bizonyára e forrás körül fogjuk találni a lustálkodó »rossz asszonyt« is, ki végig terülve a gondtalan könnyelműség árnyékosában, lesi, hogy mikor ereszkedik le a fáról a kigyó, szájában a tiltott gyümölcsessel.

B. Jósika Kálmán.

Oh bármi történéjk...

Oh bármi történéjk velem,
Bármily nyomorult s rossz legyek:
Te nem bánod, — te nem gyűlölsz,
És nem is sajnálsz engemet.

Gyakorta várok egy szavadra
S lelkem e szóért fennvirraszt,
Várva, hogy mondod: »Légy jó értem!
Hiába! te nem mondod azt.

Gázolok undok, ronda piszkot
S rútul besározom magam:
Te nézed fagyasztó közönyvel,
Indulat nélkül, hangtalan.

Virágim s szívem elhervadnak,
Bár neved fénylik szirmukon:
Meghalok érted, — te nem bánod,
De egykor megbánod, tudom!

Enrdődy Sándor.

Az emanczipált nő.

Beszély

(Folytatás.)

Mondanunk sem kell, hogy Sutyombereken a fiatal menyecskének megérkezése nagy eseményt képezett. Az egész környék nem beszélt másról, mint Kondayné-Ménes Amélie asszonyságról, ki úgy látszik eleve föltette magában elégséges alkalmat adni arra, hogy beszéljenek róla az emberek.

Málesi nagysám tekintve fővárosi neveltetését s nézeteit szörnyű hátramaradásban találta Sutyomberek s vidékének társaságát, kiváltképen hölgyeit. Nem is késett saját benső, házi életében a modern felvilágosodott világ reformjait alkalmazni. Apránkint előadta Jónás urnak, hogy az emberi jogok közössége épen nem engedi, miszerént a nő nem csak férje, hanem az egész ház rabszolgája legyen. A háztartás és gazdaság a cselédek dolga, kiket nem azért fizetnek, hogy a háziasszony nyakán üljenek, hanem helyette mindent végezzenek. Az asszony akkor valóban asszony, ha a kanapén ül s regényeket olvas. Az nagyon ostoba és filiszter világ volt, mikor a nő a családban az első cselédet képviselte. Az is nagyon elavult s nevetséges szokás, hogy tisztességes nő férje nélkül ne menjen semmiféle társaságba. Minő együgyű felfogás ez? Ha a férj független, neje is az. A nő is mehet akárhová, hova kedve tartja. Különb is mindegy akár bizik benne férje, akár nem. Ha bizik benne, megcsalja, ha nem bizik benne, akkor is megcsalja. Azért nem oktalanság, de jogtalanság a nőt kedvtöltéseiben zavarni. Azután az is föltette középkori hagyomány, hogy a nő engedelmességni tartozik férjének. A mai mivel világrég elvetette ezt az elvet. Csak ostoba asszony engedelmessé férjének. Az okos saját esze után jár. Nem különben föltette boszantó az, hogy míg férjek egyszerűen apák lesznek, a nőnek nem csak anyának, hanem dajkának, pesztonkának, nevelőnek kell lenni. Illőbb, jogosabb, hogy az erősebb fél viselje a terhet, s a gyöngédebb nem ment legyen ily gyötrelmekről. Hogy a nő csak azokkal társalogjék, kiket férje vezet házához, — nevetséges szokás; ha a férjnek vannak barátai, legyenek a szegény nőnek is; olyanok, minőkben kedvét találja. De sőt a küléleti föllépésben is nagy igazságtalanság az, hogy a nő mindig férjével legyen; mily aethetikátlan ez a napfényre hurczolása a — párosságnak. Elég szép, ha a fészekben együtt vannak, mint a madarak. De a legnagyobb jogtalanság kiváltképen a szórakozások monopolizálásában van, melylyel a bajszos nem bizonyos örömeiket csak is maga számára biztosított, mint a dohányzást, vadászatot, lovaglást, kártyát, billiárdot, s ki tudná elmondani mit mindent. A kaszinó, piknik, sörház, olvasóterem s kocsmá ép oly jogos helye a nőnek, mint jogos a férfinak. Az már kiment a divatból, hogy míg a szegény asszony otthon ül, sír és unatkozik, addig férje valahol tivornyáz. A mai társadalom legszebb küzdelme, a nőnek egyenrangusítása a férfival. Ezen küzdelmek jelentőségét átérzi Málesi nagysám, azért Jónás ur vigyázzon arra, hogy eszében tartsa.

Ily irány- s vezérelvekkel tisztelte meg Jónás urat, kedves férjét Amélie nagysám a mézes hetek alatt. Jónás ur megpödré szép szőke bajszát, szelid lemondással nézett ifju neje szeméibe, s azt hitte, hogy csak — ijeszteni akarja.

Csakhamar volt alkalma meggyőződni, hogy nem volt pusztá ijesztés. A derék, emanczipált asszonyság elveit tetteg is bevallá. Az öreg Konday nagy szemeket meresztett ifjú menyé sajátságos életmódja fölött s szörnyen restelte a dolgot. Az egész vidék néhány hónap alatt fel volt lázítva Málesi nagysám ellen, jó és rossz értelemben. Míg a környékbeli asszonyok, nők, az egyszerű, romlatlan, s tiszta jellemek elszörnyedve hallák Kondayné sticklijeit, s önkénytelen szeméremmel kerestek menedéket az ily újítások ellen rabszolgai állapotukban, addig a könnyelmű férfivilág, mely mindig szereti az extravagantiákat, ünnepeit, dícsőített magaslatra emelte az emanczipált asszonyt, ki velők pipázott, kártyázott, tekézt s vadászott. Egy év eltelté alatt, míg a jámbor Jónás ur az ügyvédi vizsgára elkészült, három vármegye ismerte nejét, s tartott jogot hozzá.

Jónás ur nem volt együgyű ember, hanem hasonlított az őszi barack magvához, melynek nagyon sokáig kell a földben maradni, míg kemény héja lehull s termőképes lesz. Szelid, nyugodt s becsületes természetű volt. A mulatságos hírek, melyeket jóakaratu, derék emberek, rokonok, ismerősök szíve vigasztalására s fölvidámítására neje cizra calembourjait illetőleg nagy titokban neki megsugtak, rágalmaknak tartá. Annnyit tudott már, hogy szeplőtlen becsületnek, tiszta erénynek, és szépségnek nagyon sok irigye s rágalmazója van. Nagyon szerette nejét. Nem hitt senkinek. Neje iránti bizodalma határtalan volt, ami nagy és nemes nőben megannyi kuforrása leendett az erénynek, de emanczipált nőben ugyan nem.

Jónás ur odajárt a fővárosban a diplomáért. Meg is nyerte tisztességesen. Hazai is hozta, nagy dícsőséggel.

A kapuban fogadta apja, az öreg Konday. Megölelte fiát szokottnál forróbban.

— Hozom a diplomát, apám uram!

— No, Isten áldjon meg érte, fiam!

— Hogy van Málesi! miért nem jött ki elélem!

— Jaj fiam, az most farsangolni ment Végfalvára.

— Irtam neki, mikor jövök.

— Tudom, olvastam a levelet.

— Ő is olvasta?

— Meglehet!

Jónás ur nagyon szomoruan ballagott befelé.

— Azt még sem hittem volna, hogy bálba menjen akkor, mikor megírom, hogy jövök.

— Biz azt megtette. Alighogy leveledet olvasta, elment. Egy hete nem láttam.

— Ez nekem nagyon fáj, — szólt Jónás ur, s két nehéz köny esett ki szeméből, egyenesen a diplomára. Én fáradok érte, miatta. S még akkor sincs otthon, midőn örömet hozok neki.

— Bizony fiam! szólt az öreg keserű bonhomiával, — azt hiszem mégis csak jobb lett volna ha a — cseri bíróval adatod magad össze.

— Apám!

— No csak légy nyugodt. Majd elmondom más-kor, — miért.

IV.

Jónás ur csakugyan megunta, hogy három vármegye beszéljen feleségéről s tartson jogot hozzá. Azután a sok jó barát, ki naponta kezét szorítá, édes szeretett egyetlen barátjának nevezé, mikor arra került a sor, hogy a megyénél a kivánt ügyészséget megkapja, mind hátat fordított. Jónás urnak egy gonosz lélek azt sugta fülébe, hogy nem is neki barátai ezen emberek, hanem a feleségének.

Amélie nagysámat egy körülmény hazaterelte hadjáratából. Oly körülmény, mely minden nemes, és érző embernél nagy és fontos, mely közös királynővel és koldus asszonynyal, mindkettőnél tulragyog a korona fényén, s megaranyozza a földi keservet. Mindenható, szent áldás, mely egy angyallal többet ad az égnek, egy csillaggal többet az ég boltjának. Az édes anyaság. Korona a nő fején, az Isten kezei által fonva. Mennyei érzés két szivben egy harmadiknak első lüktetésénél. Azon pillanat, midőn Isten legközelebb áll az emberhez.

Amélie megtette azt a fáradságot férjének, hogy megszülte gyermekét. Azután nem volt többé gondja rá. Elégedjék meg Jónás ur ezen áldozattal.

Az ártatlan kis csecsemő első mosolyával új élet-philosophiát hozott Jónás ur számára. Bár maga alig fogá meg, miként jutott e szerencséhez, de benne Isten áldását üdvözlé. Az utolsó vad is másként gondolkozik, ha fia van. Jónás ur midőn élte fáján az első rügyet, az első bimbót megpillantá, megokosodott. Vannak emberek, kiknek ily erős szerek kellene, hogy magukhoz térjenek.

Igaz ugyan, hogy a kedves feleség mint a gubóban levő lepke alig várta, hogy tul legyen a bábkorszakon; repült tova. Jónás ur pedig ölébe vevé egyetlen szerelme lehullott gyümölesét, elringatta karjaiban, szólt hozzá gyermeki édes hangon, — s csak egy fájó lelkének, — hogy meg nem szoptathatá. Szabad idejében ott ült a böleső mellett, mint a komoly Melanchton, kezében az 18xx-i legújabb törvénykönyv, népboldogító, igazságszolgáltató, világraszoló paragraphusaival; szeme, elméje ott tévedezett e szörnyen tudós betükön, de lelke virrasztott a kis csecsemő fölött. E böleső mellett megérte őt is az, mi sok nagy embert előtte, s utána meg fog érni, — kezdett philosophálni.

A philosophiának sok fény- de sok árnyoldalai is vannak. Különösen a logika, egy veszedelmes tan, az ugynevezett conclusióban, néha csodálatos resultatumokat mutat föl. Teszem azt, Jónás urnál azt eredményezte, hogy egy szép napon mikor épen felesége haza jött pihenni, sem kérdett, sem hallott, fölpackolta egész családját, elment a fővárosba ügyvédnek.

Igaz ugyan, hogy a fővárosban kevés ügyvéd él meg pusztán az ügyvédkedésből. Aki közülök valamire való jogász, az vagy maga ajánlkozik, vagy elkapkodják a titkos hatalmak miniszternek, septemvirnek, polgármesternek, minek. A mellékület nélkül az ügyvéd becsukhatja a boltot, kivéve ha vannak egyéb csábító-

szerei. Jónás ur, midőn a fővárosban letelepedett, maga sem tudta, hogy neki van ilyen. Csak úgy dőltek hozzá a — kliensek.

Szép élet volt ez. Az irodában ott van egy szőke fiatal ember, kinek irodatiszt a neve, tudillik egy fiatal jogi praktikáns, máskülönben pedig nasivási bankadó esteli tíz órától reggeli négyig az Orientben, amit nem illik tudni, azután valami öt koczajogász az aprajából, kinek fogalma sincs a jogról, hanem körmögteni kell, hogy megéljen. Ezeknek választófejedelme Jónás ur.

Az irodában folyton dolgoznak. Jónás ur viszi a pöröket. Félév alatt nevezetes ember lesz a fővárosban. Minden ember barátja. Sokan példálózna, miért nem lép föl képviselőnek, akkor kész a carrière. Akinek szép asszony a felesége, az könnyen boldogul.

Hanem Jónás ur nem lépett föl képviselőnek, még nem volt annyira kétségbeesve, s nem volt annyira önhitt. De azt mégis kezdte észrevenni, hogy az a menykő sok ember, nem ok nélkül jár hozzá tanácsot kérni. Mig egy nála volt s telebeszélte fülét, addig nem tudhatta hány esedezik protectióért a feleségénél, ki ugyan sohasem tanulta a corpus jurist, hanem úgy látszik jobban értette.

Azonfelül Jónás urnak sok dologgal kelle megismerkednie, miről eddig fogalma sem volt. Nem akarta, hogy három vármegye beszéljen nejről, most beszélt az egész főváros. Részt kelle vennie színházban, piknikben, soiréban, concertben, bálban, matinén és ki tudná elmondani, mely mindenféle Isten csapásai-ban, elegánsan, udvariasan, elhazudva rossz kedvét, bajait, — így kívánta az illem s a feleség. Viszont nyakán ült Bella, Fenella, Relli, Nelli, Pálesi s Ménes ur öt nényével, három unokaöcsésével, tizenöt koma- és sógornéval, egész pereputtyával. Jónás urnak pedig senkije sem volt a nagy világon, mint ama kicsiny csecesemő, ki még alig tudott beszélni.

Amélie nagysám csak akkor találta elemében magát, mikor a fővárosba jött. A régi világ nyílt meg előtte. Emancipált nő volt s nagyon jól ismerte feladatát. Itt ugyan kevésbé tünt fel eredetisége mint a vidéken, ahol a sok árvalányhajás, sarkantyus, birkabúzi rüpök mind neki udvarolt; hanem arra nézve mégis eleget tett, hogy Jónás urat komoly aggodalmakba ejtse.

A fiatal ügyvédnek szép jövedelmeit mind föl-emészték Amélie nagysám kontói. Jónás ur megismerte a kereskedelmi- s váltótörvényt a praxisból. Majd innen majd onnan, hajnalban, este felé, reggelinél, ebéd alatt lepték meg holmi apró néhány száz forintos fizetési intelmek, melyek lassankint reá vitték a gondolatra, hogy illőbb lenne, ha kedves felesége kissé erősebben lenne becsületes, mint emancipált.

De habár Jónás urnak irodájában hat ember fogyasztotta a papirozt és nevezte őt principálisnak, képviselőnek, miniszteri hivatalnokok, sőt mi több fővárosi tanácsosok neveztek kebelbarátjoknak, még sem tért észéhez. Inkább tudott busulni, mint panaszkodni; s inkább panaszkodni, mint tenni. Ha nagyon elővette a keserűség, bement egy keskeny szobába, melyet mintha valódi örömeinek mértek volna, valóban

oly keskeny és szűk volt, ott kivette a dajka kezéből gyermekét, játszott vele, szólt hozzá romlatlan, tiszta atyai hangon, mint egy ügyvéd szólhat, ki Istent, hazát s törvényt szeret és tisztel. — s megnyugodott. Az a kis szoba volt egyetlen boldogsága, az a csacsogó kis gyermek egyetlen reménye, vigasztalása a széles földön.

Az emancipált hölgy az alatt jó ég tudja hol járta a keringőt, kivel kokettirozott, kit tartott bolonddá, kinél csinált adósságot. Szült, anya volt, férje nevét viselte — punctum.

Hanem az a picziny gyermek rebegő rózsajákkal szólt az emancipált anya helyett is. Jónás ur feltette magában, még pedig erősen, hogy amint szerelmes Amélie nagysám előkerül, bálból, picnikből, vagy honnét, fog beszélni vele komolyan. Ez így nem tarthat tovább. Jónás ur nem azért lett juris doctor. Ezen végre mégis segíteni kell.

V.

— Ha tudnád, mily őszintén, igazán szeretlek, nem tennéd velem ezt. Te voltál egyetlen boldogságom e földön. Mindent tudtam volna érted áldozni. Átok van a te sziveden. Öreggé teszesz mielőtt a kort megismerném. Ne felejts el! Gyermeked van! Záloga ama boldog időknek, midőn kötelességedet ismerned kellett. Nézz e gyermekre, s javulj meg! Én kérlek, — férjed! A jog, az igazság, a méltányosság, a szentség kívánhatja-e, hogy így bánjál velem? Szeretlek, de büntetni is tudlak. Inkább soha se lássalak, mint így. Pirulnom kell miattad. Válaszsz köztem és a világ között!

Ezen értelmes és igen világos szavakat Jónás ur tanulja kis gyermekének bölesője mellett egy csöndes nyári estén. Emancipált neje valami dalnoktársulattal kirándult az erdők esendjéit zavarni. Az országos dalrok tatárjárásából ő sem maradhatott ki. Nagy oka van most az országnak arra, hogy az emberek énekeljenek; akkor legalább nem hallani a köznyomor szavát. Amélie nagysám valami lady patronesse-féle, elnökné vagy micsoda szerepet visz a derék vállalatban. Nem irigylendő szerep, hanem hát az ilyeneket magasztalják az újságok.

A jámbor Jónás ur tanulja szépen a dikiót. Talán épen akkor osztja Amélie nagysám a v-i gyepen győztes szamaragnak a pántlikás koszorút. A busuló férj két kezébe hajtja fejét s nagyot sohajt, kedves neje épen akkor iszik bruderschaftot az x-megyei daliás aljegyzővel. — a szégyen és bánat megtölti szívét lassan, mint az emelkedő ár a medret, — a nő az esteli vigalomnál akkor nyomja fejébe a turi süveget s bolondítja a férfiakat. Miért van az, hogy a kihágó férj végzetlen szépség magaslatára emeli a tüdő asszonyt, mig az emancipált kihágó nő meggyalázza a komolyan tüdő férjet? Talán mégis van itt valami különbség?

Jónás ur ma éjelre várta nejét. Ugy hallotta megjött már. Másnap reggel bement a szobájába. A dikiót tudta kívülről. Akár rigorosumra mehetett volna vele. A beszéd épen arra való volt, hogy valakit, aki jól alszik, álmaiból gyöngéden fölébreszsen.

Jónás ur már nagyon elszokott volt a félhomálytól, mely e szobában uralkodott. Lábhegyen lépett be,

s szive dobogott. Az ártatlannak félelme volt ez a bűnös előtt. Lesüté szemeit, mint ki oly dologhoz fogott, minőhöz nem örömet nyult, — szégyelte magát. Ámde a függönyök mellett megpillantá neje alakját. Ő volt az, rá ismert formájáról.

— Ha tudnád, mily őszintén sat. Elmondott három mondatot. Várta a hatást. Semmi felelet.

Jónás ur úgy látszik szokva volt, hogy ne adjanak neki feleletet ilyen interpellációkra. Nagy buzgósággal folytatá :

— Öreggé teszesz, mielőtt

Az alak ott a félhomályban nagyon helyben hagyta a szemrehányásokat. Nem felelt reájok.

— A jog, az igazság, a méltányosság buzgólkodik Jónás ur. Még csak egy sohaj sem felelt Jónás ur erőteljesebb kifakadásaira.

— Válaszsz közöttem és E nyilatkozatra sem kapott választ.

— De, jégfergeteges égi háboru! — szólt Jónás ur kijövén a conceptusból s megemlékeztén arra, hogy valaha ő is volt pesti jogász — felelni fogsz — vagy!...

S azzal úgy ragadta meg a néma alakot, hogy az mindenestül rá esett. A ruhatartó volt, azon lógott egy steifszoknya. Annak tartotta a díkeziót Jónás ur.

Pedig kár, hogy Amelié nagysám nem hallotta. Tán hatott volna rá. Így Jónás ur kénytelen volt az elájult kleiderstockot ismét lábra állítani s kimerülten ledőlni egy illatos karszékbe.

Mi történt itt? Hová lett neje? Megmondta egy levél. Ott hevert a finom kicsiny íróasztalon. Nyitva volt, kék tintával írva, aranyos porzóval behintve.

(Vége következik.)

T Á R C Z A

Az őskori és embertani nemzetközi VIII. congressus Budapesten.

Kétségbevonhatlan tény, hogy a nagy európai államokkal szemben terjedelmére nézve csekély, lakosságát tekintve teljesen elszigetelt kis Magyarország néhány évtized óta lassan-lassan csak felküzdi magát talán még a rég csodált óriások közé is. Ennek egyik — bár nem legfontosabb — nyilvánulásai lehet talán azon figyelemre méltó eseményt is tekintenünk, mely szerént a világ tudósai az őskori és embertani, azaz történelmi műemlékekkel és az emberiség ősi nyomaival foglalkozó nemzetközi VIII. congressus gyűléseül Magyarország fővárosát, Budapestet jelölték ki. Legkevésbé sem fogunk túlzóknak tartatni, ha azt mondjuk, hogy a mai tudományos kutatások közt világszerte legkedvezőbb az archaeologiai és anthropologiai.

Évszázadok rohantak el az emberiség feje fölött anélkül, hogy erről irott adataink volnának; évezredek röppentek tova, anélkül, hogy azon korszaknak nem csak összes emberiségéről nem, de még kiválóbb nagyjairól sem tudunk magunknak adatok hiányában kimerítő képet alkotni.

Azt vélték évtizedek előtt, hogy e népek, melyek az egyes nemzetek történetében homályba burkolt tömegként jelennek meg, a történelem számára örökre elvesztek.

S ime, létre jő egy tudomány, mely részént az esetleg felfödött, részént a rendszeres ásítások után felszínre került ősrégi házieszközöket, érmekeket, csontkövületeket beható vizsgálatának tárgyává tevén, hosszú, fáradalmas, éles kritika után, mint megbecsülhetlen mozaik darabokat egy képpé rakogatja össze, melyben őseink szokásait, életmódját, teljes műveltségi álláspontját szemlélhetjük. Ezen nagyszerű hivatás részleges betöltésére lesz hivatva az említett VIII. congressus is, amennyiben az eddig lelt ősemlékek nyomán meg fogja határozni az ember első nyomát Magyarországon s az őslakók műveltségi fejlettségét.

E gyűlés nemzetközi levén, mintegy 600 tudóst várunk a világ különböző pontjairól. Nem fog hiányozni a tanulságos kiállítás sem, melyen hazánk őskori leletei lajstromozva a lelhelyek térképeivel együtt köztanulmányozásra lesznek kitéve.

E tekintetben már nagyban folynak az előkészületek. A résztvevők kinyomatott névlajstromai már nagyrészt szétküld-

vék; a kiállításához járulni ohajtók részére a felhívás és a szükséges kitöltendő ívek legközelebb fognak megküldetni.

A nyilvános gyűlések, melyeknek elnökeül még a mult gyűlésen, Stockholmban, Pulszky Ferencz muzeumi igazgató, főtítkáru pedig dr. Rómer Ferencz Flóris apát és régiségtári őr választattak meg, a f. évi szeptember hó 4—11-ig terjedő időtartamot veszik igénybe.

A congressus munkálatai ki fognak nyomtatni és a résztvevő tagoknak — legyenek azok jelen a gyűléseken avagy távol — tagdíjak fejében (12 frank) megküldetni.

Csakugyan most lesz ideje bebizonyítanunk, hogy Magyarország, melyet az Isten mindkét kezével megáldott, nem egyedül földmívelő ország, nem egyedül a dolce far niente éldelő mesés magyar nemesek hazája; hanem a szó legnemesebb értelmében tarthat igényt a tudományos epithetonra, melyet kiérdemelt borostyánként homlokunkra tűzni vagy sárba taposni egyedül csak tőlünk függ!

Czobor.

A spanyolországi bikaviadatok.

A román népeket sajtáságos könnyelműség jellemzi, mely főképen abban nyilatkozik, hogy a hazát fenyegető legnagyobb veszélyek idején, oly körülmények között, midőn a nemzet legfőbb érdekei s életkérdései vannak kockára téve, oly dolgokért érdeklődnek, melyek csak nyugodt időkben foglalkoztathatják a komolyabban gondolkozó népeket. Midőn a német-francia háboru kitört, Párisban az új nagy operaház építéséhez fogtak, melyet a helyreállt béke után egész erélyvel folytattak s be is fejeztek. Spanyolországban, hol az 1868. szeptemberi forradalom óta a legvéresebb polgárháboru dúlt a legújabb időkig, s a társadalom egész alapjaiban megingott, a legnagyobb zavarok között eszökbe jutott az embereknek, hogy a bikaviadatok tartására új arenát építsenek, melynek amphitheatruma 12,400 embert befogad. A Nueva Plaza de Toros, ez az épület hivatalos czime, mór stýlben van építve s roppant terjedelmű, mert nem kevesebb mint 14,094 négyszögméternyi területet foglal el. Az épület egy 60 1/2 méter átmérőjű kerekded arenából áll, melyben a bikaviadatok tartatnak. Ezen arena körül köoszlopokhoz erősített vaskorlátok megett egy 2,15 méternyi széles, magasabban fekvő ut huzódik, s mögötte emelkednek előbb terrasseszerűleg a födetlen ülések, melyekhez azután a födött ülések

vagy páholyok kettős sora csatlakozik. Az árnyékos oldalon fekvő helyek a kedveltebbek s drágábbak. A roppant területű épületben, melynek összes átmérője 125 méter, még különböző termek és fogadó szobák, pénztár- és egyéb igazgatási helyiségek, ruhatárak, betegszobák stb. vannak. A melléképületben terjedelmes istállók vannak lovak és bikák számára s egy nyílt rekesz, melyben a bikákat etetik, s hol a közönség azokat szemügyre veheti, mielőtt az arenába vezetnek; továbbá néhány corrales vagyis marhauvar, melyekben a faluról behajtott vad bikák egyelőre elhelyeztetnek, egy vágóhid, hol a viadalokban elejtett bikákat levágják s húsokat kimérik, egy nyuzóhely az elesett szegény lovak lenyuzására stb. Tehát oly időben, midőn a spanyol kormány az államadósság kamatainak fizetését megszüntette s Madrid városa a sorsjegykölesön nyereségeit kifizetni vonakodott, a madriadiaknak volt elég pénzük, hogy a legvadabb s legembertelenebb mulatságnak, mely szegényfolt az emberiség történetében, épületet emeljenek, melynek költségei majdnem egy millió spanyol tallérba kerültek!

Az iberiai felsziget lakóinak vad előszeretete az embertelen bikaviadalok iránt oly általános és annyira megrögzött, hogy bizonyos szomorú kulturtörténelmi tüneménynyé lett. A hová a spanyolok és portugálok csak lábaikat tették tengerentuli hódításaik idejében, azonnal arenákat építettek a bikaviadalok számára s ezen kedvenc mulatságukat bizonyos meghatározott időközökkel rendszeresen megtartották.

S a spanyolok ezen vad kedvtelése az állatkinzásban még sem oly régi eredetű. Eredetét általán a rómaiak circusi harczjátékaira viszik vissza, s nem szenved kétséget, hogy Róma legiói a circusi mulatságokat Spanyolországba is átültették; mindazáltal, daczára a kutatásoknak, eddig nem sikerült ezen nézetet hiteles adatokkal bebizonyítani. A legrégebb történelmi okmányok a spanyol bikaviadalokról a tizenegyedik századnál tovább nem terjednek. Akkoron e bikaviadalok nem bizonyos evégre mesterségszerűleg képzett toreadores vagy bikaviadorok által tartattak a közönség mulattatására, hanem a fegyverviselő nemesség és harczosok lovagi gyakorlatát képezték. A híres Cid például mester volt a vad bikák legyőzésében s az ő hire tette a bikaviadalokat a nemesség kedvenc multságává. Egy újabb spanyol író azon nézetben van, hogy a bikaviadalok a bölénykiirtása után jöttek Spanyolországban divatba, hogy kárpótolva legyenek az ókor férfias utódai a bölényvadászat megszüntéért. Tény, hogy a nemesség előszeretete ezen vad multság iránt a középkorban egyre növekedett, s a legelőkelőbb férfiak nem tartották méltóságukkal meg nem férőnek, hogy a bikaviadalokban mint műkedvelők föllépjenek s a tömeg által bámultassák magukat. A tizenhatodik században oly nagy divatban volt a bikaviadal, hogy maga az udvar is különös pártfogásába vette, sőt V. Károly császár s később IV. Fülöp is többször fölléptek az arenában s nagy érdemül rótták föl maguknak, ha egy pár bikát megöltek. Daczára annak, hogy a bikaviadal kezdetben csak udvari multság volt, melyen csak az előkelő világ vett részt s a népek csak ritkán és csakis kedvezésül engedtetett meg a megjelenés, még II. Károly idejében is, s daczára, hogy későbbi uralkodók ezen vad multságuknak nem voltak barátjai, mindez nem gátolta, hogy a nép annál jobban megszeresse a bikaviadalt, minél inkább mesterségszerűvé lett s testgyakorlati mutatványnyá fejlődött. — Ki lesz az a derék s bátor ember, ki a spanyolokat ezen, keresztényekhez nem illő vad multságától, ha kell erő-zakkal is, elszoktatja?

F. Z.

RÖVID HIREK.

— **A Szent-László-Társulat t. cz. tagjai**, vonatkozással a múlt hó 24-kén kelt tudósításra értesitetnek, miszerént a május hó 18-diki közgyűlésre utazó tagoknak még az alföld-fiumei vasut nagyváradi-eszéki része, az első magyar-gácsországi, és a tiszavidéki vaspálya igazgatóságai is (ez utóbbi az arad-temesvári vonalra nézve is,) 33%-nyi személydíj-leszállítást engedélyeztek. **A titkári hivatal.**

— **Legfelsőbb adományok.** Ő Felsege a király a kolozsvári tűzkárosoltak felsegélésére 2000 forintot, a gödöllői tűzkárvalottaknak 400 forintot, a gyergyó-csomafalvi katolikus templom fölépítésére 200 forintot adományozott magánpénztárából.

— **Nagyszerű alapítvány.** A bibornok hercegprimás ő eminentiája a leányneveléssel foglalkozó györszigeti apácák intézetének javára örök alapítványképen 31,000 forintot adományozott s ugyancsak az általa Esztergamban alapított s a szent Vinczéről nevezett apácák vezetése alatt álló kisdudovoda és iskola részére 4000 forintot letéteményezett.

— **Esztergám városa** Simor János bibornok hercegprimás ő eminentiáját diszpolgárául választotta meg. A város ezzel hálájának ohajtott kifejezést adni azon jótéteményekért, melyekben különösen az utolsó árvíz alatt ő eminentiája a szegényeket oly nagy bőkezűséggel részesítette.

— **Az esztergami Simor-képtár** újabb ismét több remekművel gazdagodott; a többi között Deger világhírű festő egy Madonnájával s egy Markó-képpel.

— **Báró Jósika Kálmán**, kit szerencsések voltunk lapunk rendes munkatársaul megnyerni, »Vallás Politika és Társadalom« czim alatt egy nagyobb munkát adott sajtó alá. A megrendelési felhívást e munkára lapunk mai számának »Irodalom« czimű rovatában közöljük, melyre is fölhívjuk tisztelt olvasóink figyelmét. Ajánlanunk ugy hisszük felesleges, miután meg vagyunk győződve, hogy a tisztelt közönség tömeges megrendeléssel fogja e kitünő katolikus író és publicista legújabb művét jutalmazni.

— **Deák Ferencz sirja.** Azon kápolnára, melyben Deák hamvai ideiglenesen elhelyeztetek, a múlt héten egy emléktáblát tettek ily felirattal: »Itt nyugszik Deák Ferencz.«

— **Szende Béla** honvédelmi miniszter szolgálaton kívüli viszonyban a honvédséghez alezredessé nevezetett ki.

— **A műtörténelmi kiállítás** iránt, mely az árvízkarosultak javára rendeztetik, az érdeklődés rendkívül nagy, s különösen főpásztoraink meleg részvéte, melylyel e kiállítás ügyét előmozdítani sietnek, újabb fényes bizonyítéka annak, hogy ott, hol jótékonyág gyakorlásáról van szó, a katolikus clerus mindig az első sorban tündököl. E kiállítás főleg egyházi műtörténelmi kincsekben rendkívül gazdag lesz, s itt alkalmunk lesz egybegyűjtve látni azon remekeket, melyekre az ily kincsekben gazdagabb külföld előtt is méltó büszkeséggel hivatkozhatunk. Mint értesülünk általában a bejelentések már eddig is oly tömegesek, hogy a kiállításnak május elejére tervezett megnyitása a hó közepe előtt aligha lesz foganatosítható.

— **Szeretetház** létrehozásán fáradoznak buzgó férfiak és urhölgyek a fővárosban, s már a szervező bizottságot is megalakították. Az intézet egészen úgy lesz berendezve mint a balatonfüredi s kimondatott, hogy a szeretetházba lánykakat is fognak fölvenni.

— Az országos kiseddovó-egyesületnek összesen 104 alapító, 193 rendes és 33 pártoló tagja van. Bevétel 47,676 frt 66 krt, kiadása 22,492 frt 79 krt tett. Az országban összesen 198 kiseddovó-egyesület van.

— Lohr János ismeretes orgonavirtuóz a múlt héten a józsefvárosi templomban orgonahangversenyt adott. A templomban minden pad el volt foglalva s a közönség nagy élvezettel és épüléssel hallgatta Bach és Haendel gyönyörű egyházi zenéjét.

— Csapó Sándor nyugalmazott kapitány a józsefvárosi főreáliskolának 6000 példányból álló rovargyűjteményt ajándékozott.

— Az árvizkárosultak javára Eckl Mátyástól Velenczéről 60 krt kaptunk. Átadtuk a fővárosi hatóságnak.

— Berzsényi Dániel születésének évszázados fordulóját nagy ünnepélyvel fogják megülni. Az ünnepélyt Vas megye rendezés évére nagy bizottságot küldött ki Szabó Imre püspök elnöke alatt, mely az ünnepély részleteit már megállapította. Május 6-ikán Szombathelyen, másnap pedig Egyházashetyén fog az ünnepély tartatni, melyre az Akadémia, a Kisfaludy-társaság s a nagy költő fiai szintén meghívtak.

— Néhai Szilágyi István sírjára, ki a városi főreáliskola javára oly nagy alapítványt tett, melynek évi kamata tizenégyezer forint, Budapest város süttői mészéből mauzoleumszerű emléket fog állíttatni, mely a benyújtott terv szerént, mintegy 2200—2600 forintba fog kerülni. A város 500 forinttal járul a költséghez, a többi adakozások útján fogják egybegyűjteni.

— Székesfehérvárott ápril 23-dikán alakult meg a »megyei és városi történelmi és régészeti egyesület.« Elnöke Szögyény-Marics László főispán, alelnökökké König Mór kanonok és Juraszek Ferencz városi főjegyző; muzeumi őrré és titkárrá Fekete János megyei levéltárnok, jegyzővé Hattyuffy Dezső, pénztárnokká Diaballa György, ügyvédé Csapó Dániel választattak meg. A választmány tagjai közt vannak a többi közt Dulánszky Nándor megyés, Pauer János fölszentelt püspökök és b. Miske Imre alispán. Az egyesület működését f. hó 1-jén kezdette meg; eddigelé 8 alapító és 150 rendes tagja van.

— Halálozások. Idősb gróf Teleki Domokos ápril 30-kán Kolozsvárt, 66 éves korában. — Szücs János, Huszt város bírája ápril 21-kén, 60 éves korában. — Szepessy Sámuel szathmári kanonok ápril 17-kén élte 80. évében. — Biró Miklós jószágigazgatósági levéltárnok 74 éves korában. — Br. Kemény Albert Sz.-Kövesden 64 éves korában.

— Gizela főhercegnő, férjével Lipót bajor herczeggel afrikai utjából visszatérve Franciaországban meglátogatta a lourdesi híres kegyhelyet is. — A philadelphiai világiállítás költségei harminczhét millió frankra rugnak. Naponkint százezer embernek kellene 2½ frank belépti díj mellett látogatnia, hogy a költség fedezve legyen, miről természetesen szó sem lehet. — Kreiling Ágost, szobrász és festő, a nürnbergi műipariskola igazgatója, múlt hó 23-ikán 57 éves korában meghalt. — Jeruzsálemben az idén ötezernél több idegen volt jelen a husvéti ünnepeken. Elegendő szállás biányában sátrakban kellett lenniök.

Előfizetési fölhívás

A »Katholikus Hetilap« 1876. évi folyamára folyvást előfizethetni. A lap előfizetési ára: **Egész évre 4 frt; félévre 2 frt; negyedévre 1 frt.** Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat igazgatóságához küldendők (Budapest IV. kerület, Lövész-utca 11. sz.).

IRODALOM.

— Megrendelési felhívás: báró Jósika Kálmán legújabb egyházpolitikai és társadalmi művere és arcképe. — Tisztelt olvasó közönség! Báró Jósika irodalmi működése nem szorult dicséretre. Ugy a politikai publicistika, mint a regény, a kritika s a színirodalom terén találkozunk nevével. Éles fölfogása és ítélőtehetsége, könnyed vonzó előadása, mely tulajdonok irodalmi dolgozatainak kiváló becsét kölcsönöznek, sokkal ismertebbek, semhogy e részben bővebb magyarázatok kíséretében kellene ajánlanunk a mélyen tisztelt olvasó közönség figyelmébe legújabb művét, melynek czime: »Vallás, Politika és Társadalom.« E mű keretébe öleli Magyarország jelen politikai, egyházpolitikai és társadalmi életének irányezsméit. Nyílt őszinteséggel és szerzőnél ismert elvi bátorsággal világítja meg mindazon törekvések hamis irányát, melyek a jelenben hatalmaskodó ál-szabadelvűség által a korszellem örve alatt ápolgatva a keresztény társadalmat alapjában megingatni czélul tüzték ki.

Az élénk szellemmel, eredeti fölfogással és folyékonyssággal írott műnek főbb részeit a következő fejezetek képviselik: I. Egység a hitben. II. Egyház állam nélkül, állam egyház nélkül. III. Katholicismus, conservatismus és a magyar nemzet. IV. Magyarország és a habsburgi dynastia. V. Magyarország és Európa. Magyar társadalom. a) Fölületesség és léhaság. b) A pöffeszkedő demokratia. c) A szabadkőművesség Magyarországon. d) A családok erkölcei. e) Typikus alakok a közéletből. f) A magyar színművészet és a nemzeti színház.

Ezen tartalomban dus művet, méltó diszes kiállításban ohajtván a tisztelt közönség elé terjesztetni, elhatároztuk azt a szerzőnek fényképezett arcképevel ékiteni. Hogy e jeles munkát a kevésbbé tehetősek is megszerezhessék, kétféle kiadást rendeztünk:

Egyszerű kiadás példánya 1 frt 50 kr.

Diszkiadás » » » 2 frt 50 kr.

Felkérjük mindazokat, kik Jósika »Vallás Politika és Társadalom« című művét megrendelni vagy arra előfizetni ohajtanak, szíveskedjenek erről alulírott intézetünket május 15-ig értesíteni, hogy a nyomandó példányok számára nézve magunkat kellő időben tájékozhatassuk. A mű szerző jól sikerült arcképevel ékitve f. é. augusztus 1-én meg fog jelenni Budapest, május hó 1876. A »Hunyadi Mátyás« irodalmi és könyvnyomdai intézet. (Budapest, Zöldfa-utca 39.)

— Megjelent s beküldetett: »Dicsbeszéd a arany-száj szent Jánostól«, német (!) kiadás után fordítottta Pongrácz Felix, Kapisztrán szent Jánosról nevezett ferencz-rendi áldozár. Ára 30 kr. Megrendelhető az egri érseki lyceumi nyomdában.

— Gundy Mihály esperes-plébános a »Religio« és a »Magyar Állam« hasábjain megjelent tartalmas publicistikai dolgozatait »Egyház-politikai cikkezések« czim alatt egy kötetbe egybegyűjtve előfizetés útján kiadja. A terjedelmes nagy kötet előfizetési díja 2 frt, mely akár szerzőhöz Bakonyára (ut. posta Baranya-Szent-Lőrincz), akár Budapestre a »Hunyadi Mátyás« című kathol. irodalmi intézethez küldhető be. Utánvétele való megrendelések is elfogadtatnak. A munka f. évi május havában jelenik meg s Budapestről a »Hunyadi Mátyás« intézetből fog pontosan szétküldetni. Minden, egyszerre megrendelt hat példányra egy tiszteletpéldány küldetik. Gundy Mihály cikkeit a katholikus közönség sokkal jobban ismeri, hogysem ajánlatunkra szorultak volna.

MINDENFÉLE.

A lótakarmány összeuzásának előnyei. Sokszoros tapasztalat bebizonyította, hogy ha a szénát és szalmát fölapritva s a zabot összeuzva adjuk takarmánnyul a marhának, egy ötöd-részszel kevesebb kell belőle s emellett az állat egészséges és erősebb lesz. Minden jobb angol istállóban a lovaknak zuzott zabott s aprított szénát adnak s az angolok tudvalevőleg legjobban értenek a lótenyésztéshez.

Találó felelet. Egy ember egy alkalommal a következő három kérdést intézte egy dervishoz: 1. Miért mondják, hogy Isten mindenütt jelen van? Én nem látom őt, mutasd meg nekem, hol van. 2. Miért vár büntetés az emberre az ő bűneiért? Hiszen nincs szabad akarata, mert nem tehet semmit Isten akarata ellen. 3. Hogy büntetheti Isten tüzzel az ördögöt, miután az tüzből van? A tűz a tűznek nem fájhat. — A dervis felelet helyett pofon vágta az embert. A szegény ember meglepetve ezen válasz által panaszt tett a bírónál, ki maga elé idézte a dervist. Miért ütötted arczul ezt az embert, ahelyett, hogy mint illik feleletet adtál volna kérdéseire? — »Hisz épen az arczulütés volt a válasz, felelé a dervis, és pedig a legjobb, amelyet a három kérdésre én együttvéve adhattam. Ez az ember azt mondja, hogy a feje fáj. Én nem látom, mutassa meg nekem a feje fájását, akkor én is megmutatom Isten. Azután hozzád jő és bepanaszol engem. Mily joga van ezt tenni? Hisz nekem nincs szabad akaratom, s ő nem követelheti, hogy megbüntessem, mert Isten akarta, hogy őt arczul üsse. Végre hogyan sérthet meg föld földet? Ez az ember földből van, én is földből vagyok. Föld a földnek nem árthat, ha tűz a tűznek nem árt.« A kérdő a leczkét nem felelte el többé soha.

Mésztrágya és szőlő. A frankfurti kertészeti társulat kitűnő befolyást tulajdonít a mésznek a szőlőtő tenyészetére és termékenységére. A mészszegény talajban igen hasznosnak állítja, ha tavasszal a szőlőtőt porrá tört mészszel behintik. Egy tőkének elegendő egy maroknyi mész; vékonyan kell elhinteni s azután földdel könnyen betakarni.

Szerkesztői üzenetek. Az »Egy harang elejűje« írójának: Az önk törekvése igen szép és dicséretes, hanem ennek még nem lehet az az okvetlen következtése, hogy dolgozataikkal mindjárt a nyilvánosság elé lépni akarjanak. A »bús galamb« s »giling-galang« reime dich oder ich fresse dich rímek, meg a »napid«-féle kifejezések — nem tekintve a költői érzés teljes hiányát — még az iskolában is csak tertiára tarthatnának igényt. — »Az anya és nő« románcz nem adható. Szerzője irt már ennél jobbat is.

Társulati Értesítő.

Szent-István-Társulat.

K i m u t a t á s

a Szent-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről. firt kr.

Lacsny Vincze szépsü plebános	60	—
Blaskovics Ferencz czimz. esp. és varbói pléb.	15	75
Száva Antal kolozsvári káplány	125	70

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 11-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Ágoston Antal.**

Budapest. 1876 Nyomatott az »Athenaeum« nyomdájában (Ferenziek tere Athenaeum-épület.)

Szent-László-Társulat.

Adakozások a Szent-László-Társulat részére. firt kr.

Badaacsony-Tomajról: Tormássy József 18 kr, Tormássy Józsefné 18 kr, Szabó Pálné 18 kr, Gadácsi Antalné 18 kr, Bente-kovics Mihályné 36 kr, Makár Istvánné 18 kr, Zsár Antalné 36 kr, Szánti Józsefné 18 kr, Mórítz János 20 kr; összesen	2	—
Dosztal Gaudentius szent-fer-rendi zárda-főnök Budapesten	—	72

A Szent-István-Társulat ügynökségében (Budapest Lövész-utca 11. sz.) kapható: kr.

Lelki manna, papir kötésben	—	35
„ „ vászon „	—	53
„ „ bőr „ aranymetszettel	—	80
Molnár Vid Bertalan, imák és intelmek a magyar katolikus hadfiak számára kötve	—	30

Hirdetés.

Magyarhonban

egbővebben felszerelt gyári-raktár

Misemondó ruhák

és egyházi-szerekkel

római katolikus és görög rítusban.

Misemondó-ruhák,

Dalmatikák, pluvialék,

albák, rochette,

zászlók, lobogók stb.

Monstranzok, kelyhek,

ciboriumok, füstölők,

lámpák, gyertyatartók,

tűzaranyozott, chinaezüst-

és próba-ezüstből.

PONTIFICÁLÓ ESZKÖZÖK

leggazdagabb kiserelésig.

OBERBAUER ALAJOS,

váci-utca 15. szám, Budapesten.

(18—52.)

